

عنوان مقاله:

بررسی تطبیقی عقل گرایی در اندیشه معتزله و نو معتزله

محل انتشار:

فصلنامه پژوهش های اعتقادی کلامی، دوره 14، شماره 3 (سال: 1402)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

زینب شفقوی - دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز

عزیز جوان پور هروی - دانشگاه آزاد اسلامی، تبریز

توکل کوهی بیگلو - دانشگاه آزاد اسلامی واحد اهر

خلاصه مقاله:

معتزله گروهی از متکلمان اسلامی هستند که به اصالت عقل اعتقاد کامل داشته عقل نظری را بر آموزه های وحیانی حاکم می دانند. این اصل، تاثیراتی در کلیت نظام فکری و عقاید دینی آنان به همراه داشته و برداشتی ویژه از توحید و عدل الهی به دست داده است. جریان نو معتزله، یکی از جریان های مهم کلامی در جهان اسلام است. این جریان، خاستگاه خود را در آرای معتزلیان قدیم می جوید و به دنبال تجدید بنای معرفتی اسلام است. این گروه عقل را قدسی دانسته و معتقدند عقل محدودیتی دارد و انسان برای درک حقایق عالم به وحی هم نیازمند است. این دو مکتب فکری دارای اشتراکات و افتراقات فکری متعددی هستند که این موضوع ضرورت تطبیق مفهوم عقل گرایی را توجیه می نماید؛ بنابراین این پژوهش در تلاش است با استفاده از روش توصیفی-تحلیلی به تطبیق رویکردهای فکری معتزله و نو معتزله پرداخته و تشابه و افتراقات فکری آن ها را نمایان سازد. یافته های پژوهش نشان می دهد معتزله و نو معتزله عموماً در فلسفه گرایی، اصول پنج گانه، توحید و عدل و وعد و وعید و منزله بین المنزلتین و امر به معروف و نهی از منکر، حادث بودن قرآن، حسن و قبح مشابَهت هایی دارند ولی در مفاهیمی مانند نوع عقل گرایی، سازوکار عقل گرایی و برخی مبانی عقلی دارای تمایزاتی هستند.

کلمات کلیدی:

معتزله، نو معتزله، عقل، فرقه، تطبیق.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/2072044>

